

Soe valgus teeb laisaks, külm virgeks

VALGUSTITE VALIKUL ON OLULINE jälgida lisaks disainile ka nende valgustihedust, energiatõhusust ja värvustemperatuuri, et enda jaoks parim valik teha.

Küsimustele vastab Hektor Lightis'i esindaja **Ülle Jõks**.

Millest peaks lampide valikul alustama?

Lähtuma peaks konkreetse ruumi otstarbest. Iga tegevuse jaoks peaks olema õige intensiivsusega, õigesti suunatud valgustus.

Valgustite pakkumisel küsime kliendi ruumi suurust, kuju, lae kõrgust, seinte värvi ja päevavalguse olemasolu. Räägime sellest, milline peaks olema valgustugevus, valgustite paiknemine ja otstarve ruumis, sobivus olemasoleva ruumilahendusega, valgustite disain, värv, suurus ja vorm.

Valgustus peab tagama praktilised vajadused ja mõjuma ka emotsionaalselt. Oluline on erinevat tüüpi valgustite kombineerimine. Siinkohal tuleb mainida, et soovides head, huvitavat ning mitmekülgset valgustatust, tuleb hakata varakult tegelema valgustuse planeerimisega, sest hiljem, juba lõplikult viimistletud tuppa ei ole enam kerge lisada näiteks süvislampe (põrandasse või seinale) või luua hoopis targa maja lahendust säästmiseks ja mugavuseks.

Kui palju valgust korteris olema peaks? Milliseid numbreid jälgida?

Valgustusele kehtivad mitmed nõuded, et tagada nägemismugavus, nägemisvõime ja ohutus. Projekteerimisel arvestatakse valgustiheduse, räguse ja värviesituse põhinäite. Tähtsad on ka heledusjaotus, päevavalguse olemasolu, pindade peegeldustegurid.

Seda kõike peaks arvestama, kui tegu on ruumidega, kus töötame.

Kodusesse valgustuse planeerimisel tuleks tavaliselt vaadata seda, mitu vatti ruutmeetrile oleks piisav valgustatus. Näiteks elutoas, kabinetis ja magamistoas võiks see olla 20W/m², vannitoas 50W/m², esikus 15W/m² kohta.

Olulised näitajad on ka valgustihedus ja enegiatõhusus. Valgustihedus on pinnale langev valgusvoog pinnauhiku kohta ehk ta väljendab valguse intensiivsust mingis punktis ja näitab, kui hästi on pind valgustatud. Mõõtühikuks on luks (lx). See näitaja on oluline töökohtades – tööpinna keskmiseks valgustiheduseks peaks olema vähemalt 300 lx.

Valgusallikate energiatõhusust tähistatakse A-, B- ja C-klassiga. Energiatõhususe hindamiseks arvutatakse valgusvoo hulk kasutatava võimsuse kohta (lm/W). Seega, mida suurem on valgusvoog ühe võimsuse vati kohta, seda tõhusam lamp. Seega tasub valgusallika ostmisel jälgida ka luumeneid ehk valgusvoo hulka, mida valgusallikas kiirgab. Ehk mida suurem luumenite näit, seda eredam valgus.

Kas eelistada sooja või külma valgust? Miks?

Valgusvärvi valik on peaasjalikult psühholoogia ja esteetika küsimus ning sõltub sellest, mida lugeda loomulikuks. Valik sõltub valgustihedusest, ruumi ja mööbli värvidest. Näiteks soojemates kliimavööndites eelistatakse üldiselt valguse jahedamat, külmas kliimas aga enamasti soojemat värvitooni.

Nägemisvõime, mugavuse ja heaolutunde seisukohast on tähtis, et esemete ja inimnaha värve esitataks loomutruult ning me paistaksime meeldivate ja tervekena. Selleks värviesitusomaduste objektiivseks kirjeldamiseks on kasutusel värviesituse üldindeks

↑ Soojad toonid ja valgus lõõgastavad.

Ra, mille suurim võimalik väärtus on 100. Ehk siis värviesituse kvaliteedi vähenemisel väheneb Ra indeks. Seda kõike jälgime me kindlasti ühiskondlikes ruumides.

Teine näit valgusallikal on värvitemperatuur ehk värvsus-temperatuur, mida mõõdetakse kelvinites. Alla 3000 K on soe valgus, vahemikus 3300–3500 on vahepealne ja üle 4000 K on külm valgus. Seega, mida madalam kelvinite väärtus, seda soojem on valgus, mida suurem väärtus, seda külmem on valgus.

Kodudes tuleks arvestada, et kollases valguses me tunneme enast mugavalt, laisalt, hubasena, möllama võib hakata unehormoon. Valgemas valguses tunneme end virgelt, märksa asjalikumalt, mõttetöö toimib palju paremini. Seega, erinevates olukordades ja tubades eeldame erinevat valgust.

Millised on soovitusel lambi valikul?

Üldvalguse saamiseks tasub kasutada erinevaid valgusteid: seinale-, lae-, karniisi-, põrandale-, süvisvalgusteid.

Üks võimalus erineva valgustuse saavutamiseks on kasutada valgustugevuse reguleerijat ehk *dimmer*'it. Praegu on juba turule jõudnud ka sellised LED-pirnid, mida saab puldist juhtimise teel reguleerida.

Valiku tegemisel julgustan inimesi ka erinevate stiilide miksimisele. Valgustid ühes interjööris ei pea olema kõik ühest sarjast.

↑ Sinakad lambikuplid ning sinakas valgus muudab ruumis olivad virgemaks.